

Rapport

Rapport Over de wijze waarop de gemeente Rijswijk een adresonderzoek heeft uitgevoerd voordat zij in 2012 een burger uit de Gemeentelijke Basisadministratie Personen (GBA) uitschreef Oordeel Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over gemeente Rijswijk gegrond.

Publicatiedatum: 22 oktober 2014

Rapportnummer: 2014/146

Wat is de klacht?

Fred* klaagt erover dat de gemeente Rijswijk onvoldoende onderzoek heeft gedaan voordat zij hem medio 2012 uit de (toenmalige) GBA heeft uitgeschreven.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Fred verhuist in januari 2012 binnen de gemeente Rijswijk van een huurwoning (oude adres) naar een koopwoning (nieuwe adres). In oktober 2011 heeft hij de koopovereenkomst getekend. Hij stelt dat hij eind januari 2012 digitaal aangifte van verhuizing heeft gedaan bij de gemeente. Die aangifte is toen echter of niet ontvangen of niet verwerkt: Fred is niet op zijn nieuwe adres ingeschreven in de Gemeentelijke Basisadministratie Personen (GBA, inmiddels Basisregistratie Personen (BRP) geheten). Hij komt daar achter als hij geen stembiljet ontvangt voor de Tweede Kamerverkiezingen en daarover op 11 september 2012 navraag doet bij de gemeente. De gemeente heeft hem toen een inschrijfformulier meegegeven. Dat levert hij op 27 november 2012 in, waarna hij wordt ingeschreven op zijn nieuwe, huidige adres.

Medio 2013 wordt Fred staande gehouden vanwege een openstaande boete van het CJIB. Navraag bij het CJIB leert hem dat die boete en de twee aanmaningen waarmee het bedrag is verhoogd tussen april en september 2012 naar zijn oude adres zijn verstuurd. Fred heeft ze niet ontvangen omdat hij toen al verhuisd was en hij niet op zijn huidige adres stond ingeschreven.

Fred dient daarop een klacht in bij de gemeente. Naar aanleiding van de reactie wendt hij zich tot de ombudsman.

Wat heeft de ombudsman gedaan?

De ombudsman heeft de gemeente eerst gevraagd toe te lichten hoe zij te werk is gegaan bij het onderzoek voorafgaand aan de uitschrijving. Vervolgens heeft hij de bevindingen daarover aan de gemeente voorgelegd en haar gevraagd op de klacht te reageren.

Wat heeft de gemeente gedaan voordat ze Fred uitschreef?

De gemeente geeft aan dat zij een adresonderzoek is gestart nadat de nieuwe bewoonster van Freds oude adres in mei 2012 had gemeld dat Fred niet meer op dat

* gefingeerde naam

adres woonde. Zij wist niet waar Fred op dat moment woonde. In het kader van dat adresonderzoek heeft de gemeente twee brieven aan Fred gericht, verstuurd naar zijn oude adres. In de eerste, van 14 juni 2012, vraagt zij Fred contact op te nemen omdat er een adresonderzoek is gestart. In de tweede, van 13 juli 2012, kondigt zij aan dat hij zal worden uitgeschreven. Daarnaast heeft de gemeente op 19 juli 2012 een brief naar Freds moeder gestuurd. De gemeente geeft daarin aan dat zij bezig is met een onderzoek naar

het adres van Fred en vraagt zijn moeder om het adres van Fred door te geven. De moeder belt vervolgens op 23 juli 2012 met een medewerker van de gemeente. De medewerker noteert haar telefoonnummer en maakt naar aanleiding van dat gesprek de aantekening dat zijn moeder heeft aangegeven dat Fred zijn adreswijziging heeft doorgegeven. Als de gemeente vervolgens op 27 augustus 2012 constateert dat er geen adreswijziging is ontvangen, verstuurt zij een bericht naar Fred(s oude adres) dat hij per 13 juli 2012 ambtshalve is uitgeschreven.

Wat vindt de gemeente van de klacht?

De gemeente acht de klacht van Fred gedeeltelijk gegrond. Het adresonderzoek is niet volgens de juiste procedures uitgevoerd. Wel wijst zij erop dat de nieuwe inschrijving door Freds eigen toedoen nog met tweeëneenhalve maand is vertraagd. De gemeente had hem immers op 11 september 2012 een inschrijfformulier gegeven. Hij is vervolgens pas op 27 november 2012 ingeschreven omdat hij toen pas het inschrijfformulier bij de gemeente heeft ingeleverd.

Omdat het adresonderzoek niet volgens de juiste procedures is gedaan wil de gemeente de datum van Freds adres aanpassen en de uitschrijving naar adres onbekend onjuist verklaren. Daarnaast is de gemeente bereid om in overleg met hem de helft van de kosten te dragen van de boete van het CJIB.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Het vereiste van goede voorbereiding houdt in dat de overheid alle informatie verzamelt die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen. Dit impliceert dat een gemeente, voordat zij besluit tot uitschrijving uit de BRP (voorheen GBA) zorgvuldig en voldoende onderzoek moet hebben gedaan om de verblijfplaats van de betrokkene te achterhalen.

Het adresonderzoek dat de gemeente heeft gedaan is naar het oordeel van de ombudsman niet voldoende.

Allereerst omdat de gemeente in het kader van het adresonderzoek maar één bron heeft geraadpleegd: Freds moeder. Adresonderzoek is gericht op het achterhalen van iemands verblijfplaats. Wil men dit onderzoek zorgvuldig doen, dan ligt het in de rede om minstens twee verschillende bronnen te raadplegen en pas als dat niets oplevert eventueel tot uitschrijving te besluiten. Het uitschrijven kan immers vergaande gevolgen hebben voor de betrokkene. Het protocol adresonderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) (zie Achtergrond) schrijft om die reden voor dat bij voorkeur minstens twee bronnen worden geraadpleegd. De eerste versie van dit protocol is overigens medio 2012 opgesteld, dus rond de tijd dat het adresonderzoek in deze zaak plaatsvond.

Maar daarnaast is de gemeente ook niet voldoende zorgvuldig te werk gegaan bij het raadplegen

van Freds moeder als informatiebron. De gemeente heeft Freds moeder schriftelijk om Freds adres gevraagd. Toen zij naar aanleiding van die brief met de gemeente belde, heeft de gemeente haar om onbegrijpelijke redenen niet gevraagd naar Freds nieuwe adres of telefoonnummer zodat Fred zelf kon worden benaderd. De gemeente heeft toen wel het telefoonnummer van Freds moeder genoteerd. Des te opmerkelijker is het, dat de gemeente vervolgens Freds moeder niet heeft gebeld nadat was gebleken dat er, anders dan zij had gezegd, geen aangifte van verhuizing van Fred was ontvangen.

De onderzochte gedraging van de gemeente Rijswijk is dan ook niet behoorlijk.

De ombudsman heeft met instemming kennis genomen van het feit dat de gemeente met Fred in overleg gaat over het met terugwerkende kracht aanpassen van de inschrijving en het betalen van een deel van de boete die hij uiteindelijk heeft moeten betalen aan het CJIB.

Conclusie

De klacht is gegrond wegens strijd met het vereiste van goede voorbereiding.

Aanbeveling

De ombudsman geeft de gemeente in overweging om, voor zover zij dat al niet doet, bij adresonderzoeken in het kader van de BRP te handelen volgens het protocol adresonderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

Achtergrond

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft medio 2012 in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken een protocol adresonderzoek opgesteld. In dat protocol (versie 1.3, december 2013) staat onder meer:

"2. Aanleiding voor een adresonderzoek

De aanleiding voor een adresonderzoek is dat een gemeente een signaal ontvangt dat een persoon niet langer op het adres woont waar hij in de BRP staat ingeschreven of dat een persoon op een adres woont waar hij niet in de BRP staat ingeschreven.

(...)

4. Inhoud van het adresonderzoek

Het adresonderzoek betreft een onderzoek naar de verblijfplaats van de betrokken persoon. Het is van belang om in het kader van het onderzoek verder te kijken dan enkel het adres waarop de betrokken persoon actueel is geregistreerd in de BRP. Het onderzoek is immers gericht op het

achterhalen van de feitelijke verblijfplaats van de betrokken persoon.

(...)

Als betrokkene niet verschijnt of reageert, geen aangifte van verhuizing of vertrek doet of wel reageert, maar uit die reactie niet afgeleid kan worden op welk adres hij nu wel woont, dan is dat aanleiding voor een gemeente om het adresonderzoek uit te breiden.

4.2. Uitbreiden van het onderzoek

(...)

De twee mogelijkheden voor uitbreiding zijn:

- a. informatie inwinnen bij andere bronnen;
- b. feitelijk onderzoek ter plaatse uitvoeren.

4.2.1. Informatie inwinnen bij andere bronnen

Als invulling van het adresonderzoek kan de gemeente informatie inwinnen bij andere overheidsorganen en derden die gegevens uit de BRP verstrekt krijgen (waaronder de eigen of andere gemeenten), familie, nutsbedrijven, woningbouwcorporaties, woningeigenaren, werkgevers, uitkeringsinstanties, ziektekostenverzekeraars en dergelijke, om zo de feitelijke verblijfplaats van de persoon te achterhalen.

Het wordt aanbevolen dat gemeenten in deze fase van een onderzoek streven naar het raadplegen van ten minste twee verschillende bronnen om informatie te achterhalen. Hiervan kan zowel in positieve als in negatieve zin worden afgeweken, afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Het is aan de beoordelingsvrijheid van de gemeenten om dit zelf te bepalen. De gemeente moet een dergelijke afwijking wel motiveren en vastleggen..."